

Vroegmoderne tijd

bron 1

Pater Antonius Leendanus, prior van de kloosterorde van de dominicanen in Den Bosch, geeft een beschrijving van gebeurtenissen in de stad tussen 10 tot 14 oktober 1566:

De omvang van de schade is nauwelijks te schatten. Toen ambtenaren van de landvoogdes¹⁾ mij vroegen of die met twintigduizend gulden weer goed te maken was, kon ik daar geen ja of nee op zeggen. Bij dat alles werden ook de kloosterlingen verdreven; en als ze het zouden wagen terug te keren, dan werden ze gedood. Zo was het besloten ten aanzien van de franciscanen en dominicanen²⁾: de stad uit en er nooit meer in! Hun kloosters zouden een wereldse bestemming krijgen, dat van de franciscanen was bestemd tot groentemarkt, dat van de dominicanen tot vleeshal en markt voor runderen en ander vee.

noot 1 Margaretha van Parma, de Spaanse landvoogdes in de Nederlanden

noot 2 Dit zijn verschillende kloosterordes.

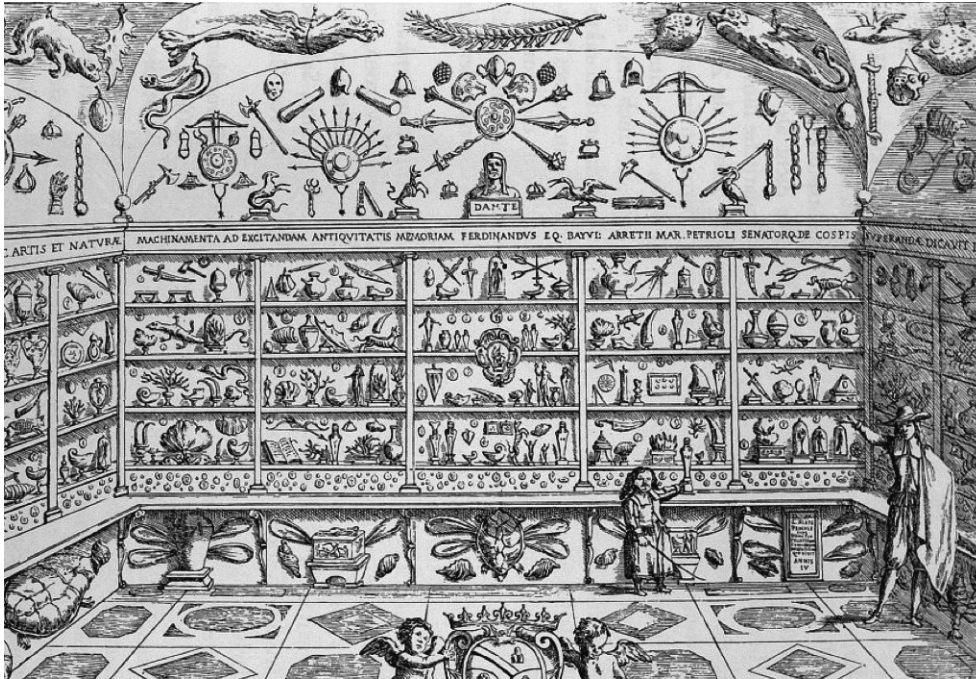
bron 2

Kolonist William Hilton schrijft direct na zijn aankomst in Amerika in november 1621 in een brief aan zijn neef:

Toen we aankwamen in New Plymouth, in New England, troffen we al onze vrienden en kolonisten in goede gezondheid (...). De indianen om ons heen zijn vreedzaam en vriendelijk; het land is heel plezierig en gematigd, en biedt uit zichzelf, van nature, een enorme hoeveelheid fruit, zoals wijnranken die in diverse soorten in groten getale aanwezig zijn. (...) Beter graan dan de indiaanse maïs kan niet worden gevonden, zeker niet geplant in grond die zo is als je zou wensen. We zijn allemaal eigen grondbezitters; we hoeven geen huur te betalen; en al deze goede zaken staan tot onze beschikking, wat en in welk seizoen we ook maar willen. (...) Ik verzoek je vriendelijk ervoor te zorgen dat mijn vrouw en mijn kinderen hierheen komen, waar ik zou willen dat al mijn Engelse vrienden zouden zijn.

bron 3

Tussen 1667 en 1677 wordt deze prent van de 'Wonderkamer' van markies Ferdinando Cospi uit Bologna gemaakt:

Toelichting:

In de Wonderkamer staan natuurhistorische objecten uit verschillende continenten en archeologische vondsten zoals antieke Griekse vazen. De kasten zijn open. In het midden staat Sebastian Biavetti, die vanwege zijn geringe lengte een levend onderdeel is van de Wonderkamer.

bron 4

In 1765 schrijft Robert Clive, een officier in dienst van de East India Company, vanuit India aan het bestuur van de Company:

We leven nu in een veelbetekenende periode die ik al had zien aankomen, ik bedoel de periode waarin het noodzakelijk wordt dat wij voor onszelf bepalen of we alles voor onszelf kunnen en willen nemen. Siraj Ud-Daulah¹⁾ is verslagen en zijn gebied is in onze handen. Het is nauwelijks overdreven om te beweren dat morgen het hele Mogolrijk in onze handen zal zijn. (...) Het onttroonen van de eerste Nawab²⁾ zou gevolgd worden door de troonsbestijging van de volgende. We moeten zelf Nawabs worden, en niet alleen in naam en misschien zonder het te verhullen. (...) Laten we zonder vertraging onze drie Europese regimenten aanvullen tot elk 1000 man en deze, gecombineerd met 500 man lichte cavalerie, drie of vier regimenten artillerie en de kracht van ons land, zullen ons onoverwinnelijk maken.

noot 1 Siraj Ud-Daulah is een Mogolvorst.

noot 2 een vorst

bron 5

Op 1 februari 1788 schrijft de Amerikaanse politicus James Madison in een artikel:

Als de wettelijke, uitvoerende en gerechtelijke machten in dezelfde handen zijn, of dat nu van één is of van velen, en of dat nu via erfrecht, via zelfbenoeming of via verkiezingen gaat, dan kan dat terecht tirannie worden genoemd.

bron 6

Pieter Groen bezoekt in 1792 de koffieplantages van zijn familie in Suriname. In zijn reisverslag geeft hij een beschrijving van de plantage Courtvlugt:

Er zijn niet veel kinderen. Dat schrijf ik toe aan enkele oude vrouwen die als vroedvrouw werken. Ze hebben de instelling dat het beter is zoonlief bij de geboorte te wurgen dan aan de blanken af te staan. (...) Er zijn nog meer mensen op die plantage die kwaad in de zin hebben. Twee van hen heb ik er gezien. Zodra nieuwe negers komen, stoken zij hen op om weg te lopen. Als ik daar directeur was, zou ik zulke knapen zeshonderd zweepslagen 's morgens en 's middags en 's avonds laten geven en hen laten insmeren met limoensap, peper, kruiden en dram¹⁾.

noot 1 slechte kwaliteit rum